

A sajtótanfolyam

Irta: Cholnoky Jenő

Nem akarunk a sajtóakadémia címmel nagyotlani, maradjunk csak sajtótanfolyam. Nem akarunk macskát tanítani egérfogásra, egyáltalában semmi közünk az állatvilághoz. Mi azt akarjuk, hogy csak a fiatalok, akik tehetséget és kedvet éreznek magukban az újságíráshoz, azok megszerezhesék rövid úton azt a tudást, ami minden esetre szükséges még az újságíráshoz is.

A B. H. álláspontja szerint azonnal csukjuk be a festőakadémiát, mert festőművészeket nem lehet nevelni, azok születnek. Nem kell senkit semmire se tanítani, mert vagy van isteni tehetsége s akkor nem kell tanulnia, vagy nincs tehetsége, akkor meg ugys hiába minden. A képzőművészeti akadémia, a zeneakadémia, a színésziskola stb. mind becsukandó, mert mesterembereket gyárt, az igazi művészeknek semmi köze a tudáshoz.

Vagy talán az újságíráshoz nem kell tudás? Ezt a B. H. mondja, amelynek munkatársai közt igen sok magas képzettségű újságíró ismerünk. Az újságíráshoz szükséges tudást nem lehet egyetemeken megszerezni, csak úgy, ha valakinek nagyon sok ideje, nagyon sok pénze van s ráér négy-öt évet iskolapadokban töltöni és sok olyant tanulni, aminek kevés köze van az újságíráshoz. A B. H. az újságíró nemzedék tudatlansága, tanulatlansága és neveltlensége mellett harcol, neki nem kellene olyan újságírók, akiknek tehetségükön kívül tudásuk is van!

A B. H. nem tudja, hogy a magyar újságírással messze elmarad a nyugati nemzetek újságírása mögött az újságírók tudatlansága miatt. A külföldi újságírással nem szorult rá olyan nagyon a sajtótanfolyamra, mint mi, mert ott nagyobb az általános műveltség, az újságírók tudatlanságuk nagyobb anyag áll rendelkezésükre, hogy válogassanak belőle. Találkoztam már külföldi újságírókkal, tudósítókkal: bámultam tudásukat, bámultam, hogy világismeret, tanultság, erkölcsi felfogás szempontjából mennyire felette állnak a mi újságíróinknak. Persze silány elem ott is akad, de az ilyeneknek munkáját igazán magasnívójú szerkesztőség bírálja felül. A B. H. megfelekedik arról, hogy a magyar újságírók közt akadt olyan rüpek, aki azt írta egyszer valamelyik lapba, hogy félre, folyósszemű öregek!

Ez az eskölcsi nivó, ez a tudás, ez a neveltség a B. H. ideálja? Ha a B. H. szerkesztőségének igen érdemes tagjai magas műveltségüket még egy fokkal magasabbra emelték volna, akkor nem szólnának kicsinyléssel olyan törekvésekről, amely keresztény, nemzeti és művelődésbeli célokat szolgál. Nem helyezkedtek volna szembe azzal a törekvésünkkel, hogy törhetetlenül nemzeti alapokon álló újságíróinknak fegyvert, a tudás fegyverét adjuk kezébe, amivel föltétlenül győzelmet aratnak a rüpkés, az arcátlanul ítéletet mondó tudatlanság fölött. Mert lehet valakiben nagy zsurnalisztatehetség, de ha hiányzik hozzá a tudás, akkor csak ártalmára lehet a nemzetnevelésnek. Az újságíró pályának valóságos lebecsülése ez, amit a B. H. mond, mert hisz elégnek tartja a tehetséget tudás nélkül, nem tartja szükségesnek, hogy a nemzeti alapon álló, keresztényen gondolkodó újságíró-nemzedék ama másik föltött tudásának hatalmával, tulsulyra jusson.

Ezt igazán nem vártuk a B. H.-tól, amely mindig a leghazafiasabb, legőzánabb lapunk volt. De ezért nem lehet Magyarországon nemzeti irányú törekvéseket megvalósítani, mert mindig akadnak olyanok, akik a törekvéseket gunyos szóval illetik. Ez az a magyar kultúra, amely még nem emelkedett a kérlelhetetlen sovinizmus nivójáig. De meg vagyok győződve, hogy a B. H. csak azért nem tartja jónak a sajtótanfolyamot, mert még külföldön ilyen nincs. Ha volna Németországban, akkor bizonyosan jó volna nálunk is.

Szenzációs felfedezések a bécsi titkos levéltárban

Egész század nyílt meg magyar történelmi kutatásokra — Széchenyi dőblingi naplója — József nádor államiratai és I. Ferenczel folytatott levelezése — A Batthyány-kabinet, a honvédelmi bizottmány és a Szemere-kormány iratai — Kossuth emigrációjának új adatai — Klebelsberg gróf, a Történelmi Társulat elnöke nyilatkozik A Néphez

— A NÉP tudósítójától —

A magyar történelem utóbbi századának legérdekesebb okmányait és dokumentumait feltékenyen őrizte a kétfejú sas és hozzáférhetetlenné tette a magyar kutatóknak. Most, hogy ilyen tragikus körülmények között élszakkadtunk Ausztriától, az egykori császárváros jelenbeli urai már nem féltek tőlünk ezeket a történelmi adatokat.

Bár a bécsi kormánnyal még nincs megegyezés a magyar történelmi okmányok kiadására,

a bécsi titkos levéltár hozzáférhetővé vált a magyar történelmibevárook számára.

Már egy évvel ezelőtt meg is indult magyar részről a kutató munka. A Magyar Történelmi Társulat nagy apparátussal és áldozatkészséggel látott hozzá, hogy az oknyomozó történelmi számára napvilágra hozza a bécsi titkos levéltárból mindazokat az aktákat, melyet a magyar nép történetéről tartalmaznak érdekes és hiteles adatokat. Amint értesültem,

a bécsi titkos levéltárban végzett munka nagy eredménnyel járt és a magyar történelemre, különösen a szabadságharcra vonatkozóan szenzációs adatokat derített fel.

A kutatómunka és a nagy anyag feldolgozása bizonyos rendszerrel történik s nem egy tudós végzi, hanem több. Erre a korábbi tapasztalatok tanították meg a buvárkodó tudós társaságot.

Megtörtént ugyanis, hogy egy-egy tudósnak több esztendei munkája megsemmisült halálával, mivel senki se volt, aki a megkezdett munkát folytatni tudta volna. Emlékeztetes ilyen eset Karátsonynak, a híres törökországi kutatónak esete. Karátsony esztendőig kutatót Konstantinápolyban a régi, magyar vonatkozású török okmányok után s amikor már beledolgozta magát a levéltár hatalmas anyagába, váratlanul, a körme alá került méregtől meghalt. Évek során végzett kutatásainak eredménye teljesen elvesztett halálával s előlrol kellett kezdeni mindent, mert munkáját senki se tudta folytatni.

Ez a mai rendszer mellett nem fordulhat elő.

A kutatás rendkívül széles méderben folyik

s a munka eredménye hivatott lesz arra, hogy dokumentálja kulturföldnyünket a bennünket környező, területeinket elrabló államokkal szemben.

Alább közlöm Klebelsberg Kunó grófnak, a Magyar Történelmi Társulat elnökének nyilatkozatát a kutatások eddigi eredményéről. Meg kell említenem, hogy széles körű kutatás folyik a török veszedelemtől, mint egyetemes történelmi jelenségről is. Erről a kérdéstről Klebelsberg gróf nem emlékezett meg, azonban alkalom adtán módot keresünk ennek ismertetésére is.

Ha felkerestem lakásán Klebelsberg Kunó gróft, aki mint a Történelmi Társulat elnöke a nemzetgyűlési szünet alatt hosszabb időt töltött Bécsben, így a hozzá érkező jelentéseken kívül személyes tapasztalatokból is teljesen ismeri a kutatások eredményét.

Klebelsberg gróf készséggel adta meg a kért felvilágosításokat a nagy nyilvánosság részére.

Klebelsberg gróf rendkívül érdekes nyilatkozata a bécsi kutatások eredményéről,

melyet előttem A Nép számára tett, a következő:

A bécsi titkos levéltár szenzációs anyaga

— Ferenc József hét évtizedes uralkodása a történelmi kutatás terén minálunk annyiban abnormis viszonyokat teremtett, hogy itt még évtizedek szinte be voltak kapcsolva a jelenünkbe, melyek más nemzeteknél már egészen a multhoz tartoztak és kutatás tárgyát képezték. Mint-hogy továbbá politikai életünk legfőbb kérdéseit Bécsben döntötték el, természetes, hogy ezeknek

írások emlékei is a nagy bécsi levéltárakba kerültek.

Ezek a monarchiának 1918-iki összeomlásáig zár alatt voltak. Ferenc József halála és a Habsburgok bécsi levéltárának megnyitása, mondhatni

egy egész századot nyitott meg magyar történelmi kutatásra.

— Ennek a kutatásnak rendszeres szervezése céljából szervezte a Történelmi Társulat bécsi intézetét. Munkánk eredményességéhez nagyban hozzájárult az, hogy a bécsi volt közös levéltáraknak három magyar tisztviselője vállalkozott az intézet vezetésére, akik a bécsi anyagot teljesen ismerik s így a felkültött kutatókat a munka kellő közepébe vezethették be. Ezért

mutatkoznak is az eredmények gyorsan,

dacára annak, hogy az alapos levéltári kutatás természetesen hosszabb időt vesz igénybe.

Széchenyi dőblingi irodalmi hagyatéka

— Mint ismeretes, Károlyi Árpád dr., a bécsi titkos levéltár nyugalmazott igazgatója

megtalálta Széchenyi István dőblingi irodalmi hagyatékát,

mely két vaskos kötetben pár héten belül megjelenik.

— A dőblingi hagyaték szervesen illeszkedik bele Széchenyi István összes munkáinak keretébe, melyeket a Történelmi Társulat kiad. Ebben a vállalkozásban a jövő év folyamán megjelenik a legnagyobb magyar naplóinak két első kötete. Ezeket a naplókat a nyilvánosság eddig csupán a Zichy Antal-féle kivonatokban ismeri. Viszota dr. főigazgató ezekkel a naplókkal évek óta foglalkozik s munkájának eredménye most közreadható lesz.

A Széchenyi-naplók előreláthatóan öt-hat kötetre fognak terjedni.

A nemzetiségi kérdések aktái

— A tizenharmadik század végétől kezdve mind behatóbban foglalkoztak Bécsben a magyarországi nemzetiségi viszonyokkal s ezért

nemzetiségi mozgalmaink fejlődésére vonatkozóan rendkívül fontos a bécsi aktanyag.

— Az ügy jelentőségéhez mérten három kutató: Mátyusz Elemér dr., Miskolczy dr. és Steyer Lajos dr. foglalkozik ezzel az anyaggal.

A tót mozgalmakra vonatkozó kötetek remélhetően közelébb megjelenhetnek.

József nádor államiratai

— A tizenharmadik század végére és a tizenkilencedik század első felére nálunk

József nádor

nyomta rá a maga egyéniségének bélyegét. József főherceg az alsóthi

levéltárat megnyitani méltóztatott a Történelmi Társulat előtt, ahol a nádor nagylelkű naplóját őrzik. Dománovszky Sándor professzor pedig a bécsi titkos levéltárban megalálta

a nádornak fivérével, I. Ferenc királlyal, folytatott sűrű levelezését és nagyjelentőségű államiratait.

— A József nádor iratait és működését felölelő kiadvány előreláthatóan tíz kötetre fog terjedni, melyből az első három kötet a jövő hét végére elkészül.

Az 1848–49-iki kormányok iratai

— Szabadságharcunk bukása után Bécsbe került a Batthyány-kabinetnek, a honvédelmi bizottmánynak és a Szemere-kormánynak irattára is. Károlyi Árpád dr. már hozzá látott az első magyar független felelős minisztérium: Batthyány-kabinetje államiratainak kiadásához, mely publikációt a szabadságharc későbbi korszakainak főbb okmányai nyomon fogják követni.

Kossuth emigrációja

— Szabadságharcunk bukása után Kossuth Lajos társaival Törökországba menekült.

Az emigrációnak azt az első, törökországi korszakát Hajnal István dr. már teljesen feldolgozta

s ez a különösen érdekes kötet még a tél folyamán meg fog jelenni. A kutatásokat természetesen folytatjuk s kiterjesztjük Kossuth angliai működésére és amerikai körutjára, továbbá francia- és olaszországi működésére, mely további kötetek anyagát fogja képezni.

— Az ötvenes évek magyar hirlapirodalmára vonatkozóan Angyal Dávid professzor rendkívül érdekes anyagot talált s ennek alapján megírja

az ötvenes évek magyar publicisztikájának történetét

— A bécsi intézet rendszeresen lát a további munkához és mivel a nemzeti hadsereg a magyar testőrség bécsi palotájában a már meglevő három szobán kívül újabb három helyiséget boesátott rendelkezésünkre,

a kutatás most már kettőzött erővel folyik tovább

és ha a közönség áldozatkészsége a Történelmi Társulat iránt nem csappan meg, öt-hat év alatt a tizenkilencedik századbeli történelmünk megírásához szükséges alapvető forráskiadások rendre meg fognak jelenni.

S—y I—n

A SPOLARITS

kávéházban minden-
kinek külön főzik
a fekete kávéját!

KERESZTÉNY TARSADALMI ALAPÍTÁS.

»KÉVE«

RUHAZATIRUHAZ SZOVETKEZET
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 20. sz.

Őszi női- és férfikelme újdonságok, a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabb minőségig.

Barchet, flanel, fehér pamut árúk, Schroll-féle sifonok, zellerek és cretonok. Fehérneműk és harisnyák.

Minden cikkből nagy választék, mindig a legutányosabb és minden versenyt bíró árakban. Maradékok mindenkor nagy engedményekkel. — Reális, szolid kiszolgálás.